

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra I Sverrig

Citation: Andersen, H. C.: "I Sverrig", i Andersen, H. C.: *I Sverrig*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 150. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaisverrigval-shoot-idm140454473097344/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: I Sverrig

til befriende udvidelser – når den åbner sig til en endnu større sø. Efter en nærværende bølgegang ved Sigtuna ender den med Fyrislens rolige løb op til Uppsalastestens vide udsyn.

Selve rundvisningen i lærdomsstadens besøges af mindets alf i skikkelse af en ung student, et pant på fremtiden og fremskridtet. Samt på det gode humør, som dengang studenterne lærte en fortrukket kromand at tale hegeliansk (et hib til hegelianeren Heiberg med tak for sidat!). Via nogle strofer af Wennerbergs sangkreds *Ghentane* – endnu knap publiceret, også her viser Andersen næse for hvad der vil overleve – ledes vi fra studenterlivet op på slottet med uhyggeminder fra den såkaldt romantiske middelalder (altså fremskridt til nutiden som i «Lykkens Kaloskers», hans første vokseventyr). Et grotesk mellemstykke er teologen, der tilbringer sit liv i sengen med at oversætte rejseberetninger fra det færdige Afrika – altså overlever uden at leve! Fra lærdommens hule går det til dens åbne begravelse på universitetsbibliotekets endeløse boghylder, «Åndens Forsteninger», Endelig ud i det fri, til Gamle Uppsalas tusindårige høje, hvor der dog også møder forsteninger. Besøgende har indskåret deres elskedes navn i grønsættet, men navnene gror til, og «skønhedsrosens» ligger i graven når vandreturen ad åre kommer igen. Det er rosenbilledet fra *Beistønder*, kombineret med Gamle Uppsala-scenen fra *Billedbog uden Billeder* (1839, 6. Aften). Og endnu mismodigere virker Ynglingehøjens gravkammer med ben og aske af oldtidkonger, hvis navne man end ikke kender. Han må ud af det kvælende mørke af jordisk forstøvning og forkrænkelighed, opad mod solen. Dens lys over studenterbyen skal danne slutvignet.

Men inden han når det smukke Dalma, passerer han dets modsætning: *Sala* (XV), en skønhedsforladt flække. Nogle børn havde lavet sig en lille have af tørre pinde, der betød rose og geranium; «ak ja! vi store voksne Mennesker vi lege jo ligesådan, lave os en Have med Kjørlighedens Rose og Venkæbets Geranium, vi vande dem med vore Taarer og med vort Hjerterblod – og dog er og bliver det tørre Pinde, uden Rod.» En besk undsigelse af hans faste forbundsfælle og støtte, fantasien. Kærlighedsrosen, der før lå formulket, er nu yderligere reduceret til en indbildning. Venkæberne, i kraft af hvilke han drager fra sted til sted, beror på

en illusion. Mennesket er så ene som den enlige butiksvend i denne guldforladte mineby. Rundturen ender på kirkegården, hvor alle hvostegn og mængdelser er udslættet lige til indskriftene på ligstene. Solen synker, det er det absolutte nulpunkt.

Og nu får selve fremtidstuden fra Uppsala sin nekrolog: *Den stumme Bog* (XVI). Bogen den gamle student har med i kisten, er åndens forstening, erfaringernes tørrede herbarium. Dens stumme sider aftegner en faldende livscurve: fra egebladet, ungdommens venskabspagt, til det nøgne skarpe græsstrå – døden, måske selvmordet? Græsset groede over Vadstenas rige fortid, over Uppsalahøjens elskovsnavne, over Sals anonyme grave. Dog netop naturen viser at livet går uanfægtet videre. Kisten med den døde er stillet ud under en køvhytte af blomstrende syrener (et autentisk træk fra Dannemora); og svalen, indledningens rejsefugl der også dukkede op for at lusvåle fingrene i Mariestad, kvadrer over hans hoved, mens en solstråle baner sig vej. Naturen husker ikke, den fornyer sig bare, ubekymret og uførtroden. Det ses endnu tydeligere i *Sether-Dalen* (XVII).

Mens Sala lå i et fladt og goldt grubelandskab, er Säterdalen berømt for sin frodighed. Andersen oplevede den i plaskregn, men også det har kunnet udnyttes. Væksternes livgivende bad bliver kontrasten til herbarieplanterne i forrige afsnit, helt ned i detaljer. Det er naturens overvældende fornyelse. Om natten opstår ildebrand i værts huset, men den besejres også af vandets kraft. I brevene hjem ærgres han sig over fortrædelighederne, men i rejsens indre forløb bliver det en positiv indspjotning. At overleve både oversvømmelse og brand er jo også en opmuntring.

Vi har nået sommerens hjerte og tårens kulmination, *Midsommefesten i Leksand* (XVIII). Det er på en gang en hedensk og kirkelig fest, hvor hele Dalfolkene drager af gårde. Men livets bekræftelse skal og må males mod den mørke baggrund af undergangens permanente trusler. Vejen dert hen fører over Dalelven, hvor flydebroen er ved at synke under vognen og kun akkurat synes at holde. I nærheden står majstrangen fra ifjor med visnede kranser, bundet af hænder der nu måske også visner i graven. Således er husfaderen i præstefamilien han gæster, nylig død. Og han hører fortælle om de hårde vintre, hvor døende svaner klager sig på el-